

INFORME SOBRE EL CASTELL DE MONTESA I EL SEU ENTORN

Autor: Comissió de Llegat Històric i Artístic
Ple: 21 de desembre de 2001

Antecedents

Amb data del 6 de juliol del 2001 es va donar entrada en el Registre del Consell Valencià de Cultura a un escrit signat per l'alcalde i el regidor de Cultura de Montesa en el qual s'informa sobre les actuacions fetes darrerament per l'ajuntament de la localitat per a la conservació del castell, dins del recinte del qual es troben les restes del Reial Convent de l'Orde de Santa Maria de Montesa i Sant Jordi d'Alfama. El conjunt va ser destruït per un terratrèmol l'any 1748. L'escrit inclou una petició al Consell Valencià de Cultura perquè elabore un informe sobre l'estat de conservació del castell i el faça arribar a la mateixa corporació i a la Direcció General de Patrimoni, per instar la darrera a la recuperació de l'antiga seu de l'orde de cavalleria de Montesa.

Amb data del 20 de juliol del 2001 el president del Consell Valencià de Cultura, complint un acord de la Comissió de Govern, donava trasllat de la petició a la Comissió de Llegat Històric i Artístic, la qual va acordar, com a primera provisió, que els seus membres Vicent Álvarez Rubio i Manuel Bas Carbonell, president, visitaren el conjunt per a constatar el seu estat actual.

La visita es va produir el 20 de novembre del 2001, sent acompanyats els membres del Consell Valencià de Cultura per les autoritats locals sol·licitants de l'informe, i va comprendre el recinte del castell i també el poble Montesa.

Examen de la situació

La importància històrica del castell i del conjunt on es trobava la seu de l'orde de Montesa, institució que en el seu moment administrava una bona part del territori valencià, mereix no ser oblidada, ja que representa un element bàsic de la nostra memòria històrica.

L'accés al castell s'efectua actualment per la seua part posterior; l'entrada pròpiament dita, en la part que dona al poble, es troba massa deteriorada per a fer la seua funció sense perill per als visitants, en absència d'obres de

consolidació que, si bé ja s'han projectat, no s'han pogut executar per falta d'habilitació pressupostària.

Una vegada dins del recinte se'n poden reconèixer a primera vista elements tals com la sala del capítol, l'església, els murs, les cisternes i altres dependències. Sense perjudici d'allò que podria dir-se'n des d'un punt de vista tècnic en el qual no ens considerem competents, sí que pensem que caldria continuar els treballs de consolidació de les restes, per tal de fer-les visitables i també amb vista a la seua investigació.

En la seua visita, els membres assistents del Consell Valencià de Cultura van poder comprovar l'interés de la corporació municipal en la cura i la conservació del patrimoni arquitectònic i cultural de la població. Mostres d'això són la plaça de la Vila, la reforma i l'ampliació de l'edifici de l'ajuntament, la restauració de l'església i la instal·lació d'un museu parroquial.

Afegim a això la gran riquesa paisatgística de l'entorn i de la perspectiva des del castell, les quals avalen encara més la conveniència de continuar consolidant i recuperant el patrimoni.

Conclusions

- 1 La corporació i els veïns de Montesa han fet un esforç encomiable de recuperació del seu patrimoni arquitectònic, tot i les seues limitacions pressupostàries.
- 2 Des d'un punt de vista general, en consideració de la seua importància per a la història valenciana, la recuperació de les restes del castell de Montesa i el seu convent hauria de ser assumida per l'administració autonòmica, en col·laboració amb el municipi.
- 3 Considerem urgent procedir a la consolidació dels murs que donen sobre el nucli urbà, ja que són els més deteriorats, per a garantir la seguretat dels veïns i la dels visitants del conjunt.
- 4 Havent tingut notícia de l'existència d'un estudi tècnic o projecte de consolidació de les restes promogut pel mateix Ajuntament de Montesa, el Consell Valencià de Cultura demana a la Conselleria de Cultura i Educació ser-ne degudament informat.
- 5 La Comissió de Llegat Històric i Artístic sol·licita al ple del Consell Valencià de Cultura l'aprovació del present informe i la seua tramesa a l'Ajuntament de Montesa i a la Conselleria de Cultura i Educació.